

Prima instanță: G. Moscalciuc

dosarul nr. 2rhc-45/2013

Instanța de apel: M. Anton, A. Doga, I. Secrieru

Instanța de recurs: S. Filincova, Sv. Novac, G. Stratulat, V. Clevadi, Iu. Cimpoi

ÎNCHEIERE

24 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curtii Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Svetlana Novac, Galina Stratulat

Tatiana Vieru și Iurie Bejenaru

examinînd cererea de revizuire depusă de Ministerul Educației,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Universitatea de
Stat din Moldova împotriva Universității de Studii Europene din Moldova cu
privire la soluționarea divergențelor la acordul părților din 30.11.2011,

împotriva deciziei Curtii Supreme de Justiție din 31 octombrie 2012, prin
care a fost admis recursul declarat de Universitatea de Studii Europene din
Moldova, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2012 și menținută
hotărîrea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 03 februarie 2012 prin
care a fost respinsă acțiunea,

c o n s t a t ă:

La 08 decembrie 2011, Universitatea de Stat din Moldova a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Universității de Studii Europene din Moldova cu
privire la soluționarea divergențelor la acordul părților.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, potrivit contractului de
societate civilă (de activitate în comun) din 21.11.1997, împreună cu pîrîtul au
construit un imobil care include blocul de studii, ospătărie, subsol, parcare.

În legătură cu realizarea prevederilor Contractului de societate civilă, în
conformitate cu art. 1353 din Codul civil și prin decizia din 25.11.2011, Societatea
civilă a fost dizolvată prin lichidare.

Mai indică reclamantul că, prin decizia din 25.11.2011 părțile s-au expus și
în privința patrimoniului, astfel fiind întocmit Acordul de repartizare a bunurilor
din 30.11.2011, la semnarea căruia au apărut divergențe, care au fost formulate de
către pîrît în procesul-verbal de divergențe din 30.11.2011.

Divergențele se referă la valoarea totală a imobilului (p. 3.1.), costul
blocului de studii (p.1.1.), mărimea totală a contribuțiilor (p.4.1.), mărimea totală a
contribuțiilor pîrîtului (p.4.3.), mărimea contribuțiilor utilizate la construcția
imobilului (p. 4.3.1.), costul 1 m² .p. din suprafața bunurilor construite din blocul
de studii (p. 5.1.1.), valoarea totală a bunurilor repartizate (p. 7.1.), datoria pîrîtului
față de reclamant (p. 7.2.).

Solicită reclamantul Universitatea de Stat din Moldova, a aproba în redacția reclamantei clauzele Acordului de repartizare a bunurilor din 30.11.2011 expuse în punctele 3.1., 3.1.1., 4.1., 4.3., 4.3.1, 5.1., 5.1.1, 7.1., 7.2. ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997, încheiat între Universitatea de Stat din Moldova și Academia de Drept, în prezent Universitatea de Studii Europene din Moldova și a încasa cheltuielile de judecată (f.d.3-4).

Ulterior, Universitatea de Stat din Moldova a depus cerere prin care a completat cerințele înaintate, indicînd că, divergențele la Acordul din 30.11.2011 de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997 se referă la două chestiuni asupra cărora părțile n-au ajuns la o înțelegere comună și anume:

1) includerea în suma contribuțiilor USEM la formarea bunurilor (blocul de studii, ospătărie, subsol, parcare din str. Iablocikin, 2/1, mun. Chișinău) a dobânzilor în sumă de 4285592,0 lei la creditele luate de către USEM în perioada reconstrucției imobilului din str. Iablocikin, 2/1,

2) includerea în suma contribuțiilor USEM la formarea bunurilor (blocul de studii, ospătărie, subsol, parcare din str. Gh. Iablocikin, mun. Chișinău) a sumei de 2263220,0 lei cu statut de cheltuieți pentru designul blocului de studii suportate de către USEM.

Consideră reclamantul că dobânzile la creditele luate de către USEM, contractul nr.32/27/905 din 10.06.2005, contractul nr.3369 din 12.05.2006, nu pot fi incluse în suma contribuțiilor, investițiilor USEM la valorificarea bunului imobil.

Potrivit contractului de societate civilă din 21.11.1997, după procurarea și întocmirea documentelor de proprietate asupra blocului, părțile s-au obligat să finanțeze în mod egal cheltuielile de finisare și darea în exploatare a obiectului procurat.

Contribuțiile, investițiile Universității de Stat din Moldova la finisarea blocului de studii, obiect a societății civile înființate prin acordul din 21.11.1997, în perioada anilor 1997 - 2006 au constituit 57791059,0 lei, inclusiv în 1997 - 800000,0 lei, în 2000 - 444000,0 lei, în 2001 - 1157746,9 lei, în 2002 - 3649654,03 lei, în 2003 - 14702589,42 lei, în 2004 - 9494053,07 lei, în 2005 - 12828081,93 lei, în 2006 - 14714933,22 lei.

Contribuțiile Universității de Studii Europene din Moldova în perioada anilor 1998 - 2006 au constituit 24528965 lei, inclusiv în 1998 - 338532,6 lei, în 1999 - 287749,7 lei, în 2000 - 237379,0 lei, în 2001 - 954666,5 lei, în 2002 - 529371,2 lei, în 2003 - 225377,8 lei, în 2004 - 59319,49 lei, în 2005 - 385541,0 lei și în 2006 - 21174869,0 lei.

O simplă analiză a mersului valorificării lucrărilor de finisare a bunului imobil, obiect al acordului de societate civilă din 21.11.1997, expuse mai sus demonstrează încălcarea obligațiilor de către pîrît.

Motivele invocate de către pîrît - necesitatea urgentă pentru continuarea finisării construcției blocului de studii, faptul că creditul luat de la BC „Universalbank” SA conform contractului din 10.06.2005 în sumă de 5700000,0 lei și creditul luat de la BC „Victoriabank” SA, conform contractului din 12.05.2006, în sumă de 11300000,0 lei au fost luate cu acordul, consimțămîntul reclamantului,

nu pot servi drept temei pentru includerea dobânzilor aferente creditelor luate de către USEM în suma contribuțiilor. Beneficiar a creditelor menționate a fost doar USEM, iar apelarea la creditele bancare a fost lipsa mijloacelor proprii necesare valorificării bunului, obiect a societății civile.

În acest context menționea, că reclamantul pe parcursul anilor 2003-2004 de asemenea a luat credite bancare pentru reconstrucția blocului de studii nr.7, însă suma dobânzilor n-a fost inclusă în calitate de contribuție la valorificarea bunului imobil.

Raportul de audit cu nr. 32/1-474 din 09.07.2007 privind determinarea costului construcției blocului de studii situat pe str. Iablocikin,2/1, Chișinău, și a cotei părți a USEM la momentul dării în exploatare, perfectat de către Firma de audit „Ecofin Audit Service” SRL, nu poate servi drept temei pentru includerea dobânzilor la creditele bancare în suma contribuțiilor USEM la valorificarea bunului imobil din str. Iablocikin,2/1.

Determinarea costului construcției, conform Legii privind activitatea de audit din 16.03.2007 nu ține de activitatea de audit.

Potrivit raportului de audit din 09.07.2007, informația cuprinsă în raport este destinată exclusiv conducerii USEM (beneficiarului auditului), iar Firma de audit „Ecofin Audit Service” SRL nu-și asumă nici o responsabilitate sau obligație față de terță persoană care poate utiliza această informație într-un fel sau altul.

Este neîntemeiată și includerea de către USEM a cheltuielilor în sumă de 2263220 lei pentru designul blocului de studii în suma contribuțiilor sale la valorificarea obiectului societății civile, blocul de studii din str. Iablocikin,2/1, deoarece n-au fost prezentate probe pertinente privind executarea efectivă și recepționarea în modul stabilit a unor asemenea lucrări, inclusiv achitarea lor în condițiile contractului încheiat.

Potrivit contractul nr.1/06 din 20.06.2006 privind prestarea de servicii de design, încheiat între USEM și întreprinderea din Slovacia „Rustika S.R.O.”, valoarea serviciilor constituia 158612,87 Euro (pct.3.1 din contract), cu condiția achitării prealabile în avans a 100% din prețul lucrărilor (pct.3.2 din contract), cu executarea și predarea lucrărilor în termen de 30 zile din momentul semnării contractului (pct. 2.1 din contract). Din documentele prezentate de către USEM: invoice nr. 4/2006 din 05.09.2006, declarația vamală din 15.09.2006, actul din 22.09.2006 rezultă că la 15.09.2006 în adresa USEM a parvenit doar informația pe suport electronic (disc CD) care conținea designul fațadei blocului și spațiilor interioare. Predarea acestei dischete a fost efectuată prin semnarea actului din 22.09.2006.

La 01.09.2006 în blocul de studii din str. Iablocikin,2/1 a fost început procesul de studii.

Solicită reclamantul admiterea în redacția USM a punctelor nr.nr. 3.1.,3.1.1., 4.1., 4.3., 4.3.1, 5.1., 5.1.1, 7.1., 7.2. din Acordul din 30.11.2011 de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997, încheiat între Universitatea de Stat din Moldova și Academia de Drept, în prezent Universitatea de Studii Europene din Moldova (f.d.66-68).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 februarie 2012, acțiunea depusă de către Universitatea de Stat din Moldova împotriva Universității

de Studii Europene din Moldova cu privire la soluționarea divergențelor formulate în procesul-verbal de divergențe la acordul din 30.11.2011 de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997 – a punctelor nr. 3.1, 3.1.1., 4.1, 4.3, 4.3.1, 5.1., 5.1.1, 7.1., 7.2 – în redacția Universității de Stat din Moldova.

A fost aprobat clauzele formulate în procesul-verbal de divergențe la acordul din 30.11.2011 de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997 – a punctelor nr. 3.1, 3.1.1., 4.1, 4.3, 4.3.1, 5.1., 5.1.1, 7.1., 7.2 – în redacția Universității de Studii Europene din Moldova.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2012, a fost admis apelul declarat de către Universitatea de Stat din Moldova, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 03 februarie 2012, și emisă o nouă hotărârea prin care acțiunea a fost admisă. S-a admis și s-a aprobat procesul-verbal de divergențe la acordul din 30.11.2011 de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997 – a punctelor nr. 3.1, 3.1.1., 4.1, 4.3, 4.3.1, 5.1., 5.1.1, 7.1., 7.2 – în redacția Universității de Stat din Moldova.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 31 octombrie 2012, a fost admis recursul declarat de Universitatea de Studii Europene din Moldova, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2012 și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău din 03 februarie 2012.

La 14.03.2013, Ministerul Educației a depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 31 octombrie 2012, solcitiind admiterea revizuirii, casarea deciziei instanței de recurs cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea cererii de recurs revizuiantului Ministerul Educației a indicat că, nu a fost atras în procesul de examinare a litigiului patrimonial dintre instituția publică de învățământ USM și instituția privată de învățământ USEM. Despre hotărârile instanțelor judecătorești și despre așa numita aprobare a procesului verbal în redacția USEM prin care în proprietatea privată a instituției private de învățământ USEM au fost trecute cu titlu gratuit încăperi-proprietate de stat în valoare de 4 471 222, 90 lei, amplasate în blocul de studii din m. Chișinău, str. Gh. Iablocichin nr.2/1, construit din sursele USM am aflat la data de 08.02.2013.

Prin hotărâre judecătorească a fost grav afectat dreptul de proprietate al statului, iar unica autoritate statală responsabilă de protecția acestuia - Ministerul Educației, - a fost ignorată, fără a i se acorda posibilități minime de apărare. Nici părțile în litigiu nu au semnalat pe parcursul examinării cauzei civile și nici instanțele de judecată nu au reacționat din oficiu. Dreptul de proprietate trebuie protejat prin toate mecanismele legale posibile. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a reiterat de mai multe ori că neantrenarea unei persoane într-un proces civil în care se judecă drepturile acestuia, echivalează cu lipsirea de dreptul la apărare, adică cu încălcarea dreptului la un proces echitabil.

La 20.05.2013, USEM a depus referință la cererea de revizuire depusă de Ministerul Educației, solcitiind respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În motivarea referinței intimatul USEM a indicat că, cererea de revizuire este neîntemeiată și nu corespunde temeiurilor prevăzute de art. 449 CPC.

Afirmația revizuientului că la examinarea litigiului dintre USM și USEM a fost emisă o hotărâre cu privire la drepturile Ministerului este fără suport juridic.

Potrivit art. 49 alin. (2) lit. f) din Legea învățământului instituțiile de învățământ superior de stat se bucură de autonomie universitară cu drept de gestiune a patrimoniului și de administrare respectivă a bunurilor transmise în gestiune.

La caz, USM și USEM au încheiat la 21.11.1997 un contract de societate civilă, prin care au cumpărat o construcție nefinalizată pentru construcția în comun a blocului de studii. Revizuientul, Ministerul Educației nu este parte a acestui contract. Activitatea participanților societății civile este reglementată de art. 1339-1354 Codul civil în corespundere cu care au fost vărsate contribuțiile, executate obligațiile contractuale și după atingerea scopului preconizat societatea a fost dizolvată.

Ministerul nu a participat la activitatea societății civile și deci nu poate participa nici la întocmirea documentelor de dizolvare a societății fără preluarea obligațiilor USM.

Finanțarea societății civile în partea ce ține de contribuțiile USM a fost efectuată cu acordul Ministerului Educației și Ministerului Finanțelor, însă fără participarea revizuientului în contractele de creditare sau de achitare nemijlocită a careva lucrări.

Deoarece revizuientul nu este parte în contractul de societate civilă, evident el nu a fost parte la încheierea Acordului de repartizare a bunurilor societății și nu poate avea nici o calitate procesuală în litigiul dintre USM și USEM examinat de instanțe.

Totodată, textul cererii de revizuire reflectă intenția de fapt a Ministerului și USM de a reveni la examinarea în fond a litigiului însă fără a prezenta cel puțin argumente sau probe care nu au fost examinate de instanțe.

La 30.05.2013, USM a depus referință la cererea de revizuire depusă de Ministerul Educației, invocând că susține cererea de revizuire și consideră legală admiterea acesteia cu casarea deciziei instanței de recurs, instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Verificând argumentele părților în raport cu materialele cauzei și prevederile Legii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire neîntemeiată și care urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă din următoarele considerente.

În conformitate cu art.453 al.(1) lit.a) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art.451 CPC cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447 CPC, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

În calitate de temei de drept pentru revizuire, revizuientul Ministerul Educației a invocat prevederile art. 449 lit. c) CPC, în conformitate cu care

revizuirea se declară în cazul în care, instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Pentru a invoca prevederile art. 449 lit. c) CPC, ca motiv al revizuirii este necesar îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții: persoana care nu a fost implicată în proces este subiect al raportului material litigios, prezentînd în acest sens probe, și i-au fost încălcate drepturile ce decurg din raportul material litigios.

Așa deci, analizînd cererea de revizuire prin prisma art. 451 alin. (1) CPC, instanța de judecată reține că, revizuiantul Ministerul Educației, nu a anexat la cererea de revizuire nici o probă în conformitate cu art. 449 CPC, pentru a confirma că este subiectul raportului material litigios dedus judecății. Or, aceasta constituie una din condițiile obligatorii prevăzute de art. 449 lit.c) CPC.

Deși revizuiantul susține că, prin deciziile contestate instanțele de judecată s-a expus asupra drepturilor acestuia, instanțele de judecată în cauza respectivă au examinat litigiul existent între Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea de Studii Europene din Moldova cu privire la soluționarea divergențelor formulate în procesul-verbal de divergențe la acordul din 30.11.2011 de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997 încheiat între Universitatea de Stat din Moldova și Academia de Drept, în prezent Universitatea de Studii Europene din Moldova. Or, subiecții acordului de activitate comună din 21.11.1997, deciziei de dizolvare a societății civile constituite la 21 noiembrie 1997 din 25.11.2011, acordului de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21 noiembrie 1997 din 30.11.2011, procesului –verbal de divergențe la acordul din 30.11.2011 de repartizare a bunurilor ce rezultă din contractul de societate civilă din 21.11.1997 din 30.11.2011, sunt USM și USEM, și nicidecum Ministerul Educației.

În context, revizuirea nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire ceea ce ar presupune existent temeiurilor și probelor în acest sens. În caz contrar s-ar admite o ingerință asupra securității raportului juridic.

Dreptul la un proces echitabil în fața unei instanțe de judecată, garantat de art. 6 paragraful 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției, care enunța preeminenta principiului supremației dreptului ca element al patrimoniului comun al statelor contractante.

Unul dintre elementele fundamentale ale preeminentei dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, ca o soluție definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată (*Brumărescu c. României* [GCJ, no. 28342/95, § 61, CEDO 1999-VII; *Roșca c. Moldova*, nr.6267/02, § 24, 22 martie 2005; *Popov (2)c. Moldova*, nr. 19960/04, § 44, 06 decembrie 2005).

Principiul securității raporturilor juridice presupune respectarea principiului autorității lucrului judecat, care este principiul caracterului final al hotărârilor. (*Popov (2)c. Moldova*, citat *supra*, § 45).

În virtutea acestui principiu nici o parte nu este autorizată să solicite controlul unei hotărâri definitive și executorii numai cu scopul de a obține reexaminarea cauzei și o nouă hotărâre în privința sa.

Revizuirea nu poate fi tratată ca un apel deghizat, iar simpla posibilitate a existenței a două puncte de vedere asupra subiectului nu este un motiv de reexaminare (*Riabykh împotriva Rusiei*, nr. 52854/99, CEDO 2003-IX, § 52).

Astfel, o hotărîre judecătorească nu poate fi anulată decît prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege, în condițiile și cu respectarea formelor prevăzute de lege.

Revizuirea este o cale de retractare a hotărîrii, în cadrul căreia nu se verifică legalitatea și temeinicia hotărîrilor adoptate, ci în baza unor temeiuri obiective strict prevăzute de lege are loc redeschiderea procesului.

Prin urmare, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de admisibilitate, incluzînd și motivele, probele pe care se întemeiază, cererea de revizuire dedusă judecătii este inadmisibilă în raport de condițiile textului.

În astfel de circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră că cererea de revizuire depuse de Ministerul Educației nu întrunește condițiile cerute de lege pentru a fi admisă.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, motivele invocate în cererile de revizuire nu se încadrează în temeiurile art.449 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art.269-270, art.453 al.(1) lit.a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Ministerul Educației, împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 31 octombrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Universitatea de Stat din Moldova împotriva Universității de Studii Europene din Moldova cu privire la soluționarea divergențelor la acordul părților din 30.11.2011.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,

Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru